

Bruxelles, 18. srpnja 2025.
(OR. en)

11777/25

DEVGEN 131
COHAFA 71
ACP 77
RELEX 1036
SUSTDEV 58
COHOM 129
SAN 474
FAO 34

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Na datum:	18. srpnja 2025.
Za:	Delegacije

Br. preth. dok.:	10216/25 + ADD 1
Predmet:	Jačanje otpornosti u partnerskim zemljama vanjskim djelovanjem EU-a – zaključci Vijeća (18. srpnja 2025.)

Za delegacije se u Prilogu nalaze Zaključci Vijeća o jačanju otpornosti u partnerskim zemljama vanjskim djelovanjem EU-a, koje je Vijeće odobrilo na 4114. sastanku održanom 18. srpnja 2025.

Zaključci Vijeća o jačanju otpornosti u partnerskim zemljama vanjskim djelovanjem EU-a

UVOD

1. Vijeće sa zabrinutošću primjećuje sve veće globalne izazove i njihov negativan učinak na međunarodnu pomoć i međunarodne razvojne sustave. U tom je kontekstu EU, kao najveći pružatelj službene razvojne pomoći u svijetu, i dalje pouzdan partner predan jačanju otpornosti diljem svijeta.
2. Vijeće prepoznaje da promjenjivo geopolitičko okružje, u kojem sukobi i nestabilnost uzrokuju ekstremno globalno siromaštvo, zajedno s trenutačnim ograničenjima u području financiranja stvara potrebu za većom strateškom upotrebom dostupnih resursa i dodatnim naglaskom na transformativnom pristupu usmjerenom na integraciju mjera sprečavanja, stabilizacije i mira te anticipatornih mjera i mjera za jačanje otpornosti. Za to je potrebna odgovornost partnerskih zemalja i njihov trajni angažman koji se temelji na razumijevanju osjetljivih lokalnih i kulturnih pitanja.
3. Vijeće podsjeća na svoje Zaključke o strateškom pristupu otpornosti u vanjskom djelovanju¹ te na svoju predanost daljnjem pružanju potpore partnerskim zemljama u jačanju otpornosti kao prioriteta vanjskog djelovanja EU-a putem uzajamno korisnih intervencija. Vijeće prepoznaje da su mir, blagostanje i sigurnost EU-a i njegovih država članica sve više isprepleteni s mirom, blagostanjem i sigurnošću naših partnera. Integriranje pripravnosti u vanjsko djelovanje, u skladu sa Strategijom za Uniju pripravnosti predstavljenom 26. ožujka 2025., i jačanje otpornosti naših partnera doprinose jačanju otpornosti EU-a. Razvoj uzajamne otpornosti s partnerima također doprinosi suzbijanju kibernetičkih i hibridnih prijetnji kao što su dezinformacije te inozemna manipulacija informacijama i upletanje.

¹ ST 14191/17 Strateški pristup otpornosti u vanjskom djelovanju EU-a (13. studenoga 2017.).

4. Vijeće ponovno potvrđuje svoju predanost poštovanju svih vrijednosti EU-a, među ostalim međunarodnog prava i međunarodnog humanitarnog prava. Osim toga, Vijeće potvrđuje predanost EU-a i njegovih država članica djelotvornoj provedbi Programa 2030. i daljnjem podupiranju djelotvornog i uključivog multilateralizma.

TRENUTAČNO STANJE

5. Vijeće naglašava potencijalnu transformativnu snagu jačanja otpornosti za poboljšanje razvojnog napretka i poticanje stabilnosti. Ističe da suradnju s partnerskim zemljama treba prioritizirati na temelju odgovornosti te zajedničkih vrijednosti i predanosti dugoročnim ciljevima održivog razvoja. Kako bi se ostvarili ti ciljevi, bit će ključno provoditi ulaganja i intervencije u sljedećim ključnim područjima:
- a. Otpornost se mora ojačati na svim razinama, odnosno na razini pojedinca i zajednice te nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini. Podupiranjem otpornosti potiče se konvergencija za osobe u najnepovoljnijem položaju.
 - b. Vijeće naglašava da su uključive, transparentne, neovisne i odgovorne javne institucije ključne za izgradnju dugoročne otpornosti na svim razinama.
 - c. Civilno društvo i skupine u zajednici važni su razvojni i humanitarni partneri. Žene i mladi imaju ključnu ulogu kao predvodnici i pokretači promjena u jačanju otpornosti. Ulaganje u jačanje kapaciteta takvih aktera pomaže u neposrednom odgovoru u trenutku kada nastupi humanitarna kriza.
 - d. Osim toga, Vijeće naglašava važnost slobode medija, pluralizma, suzbijanja dezinformacija i jačanja medijske pismenosti u poticanju informiranog i otpornog prostora za građansko djelovanje, kojim se građanima omogućuje da aktivno sudjeluju u demokratskim procesima i pozivaju institucije na odgovornost.

- e. Vijeće ponovno ističe svoju potpunu predanost potpori i provedbi međunarodnog okvira za rodnu ravnopravnost i potpuno ostvarivanje svih ljudskih prava svih žena i djevojčica, te za njihovo osnaživanje u pravom smislu te riječi i kao cilj i pokretač održivog razvoja, uzimajući u obzir Akcijski plan EU-a za rodnu ravnopravnost (GAP) III koji su donijeli Komisija i Visoki predstavnik Europske unije i koji je pozdravljen u zaključcima predsjedništva.
- f. Vijeće naglašava bitnu ulogu znanosti, tehnologije i inovacija kao ključnih pokretača jačanja otpornosti i održivosti.
- g. Vijeće podsjeća na to da su sigurna, pouzdana, otporna, uključiva, pristupačna, dostupna i priuštiva digitalna infrastruktura i rješenja u području povezivosti, sloboda na internetu i izgradnja kibernetičkih kapaciteta odlučujući čimbenici gospodarskog i društvenog napretka i razvoja mogućnosti.
- h. Vijeće prepoznaje važnost smanjenja rizika od katastrofa, anticipatornog djelovanja i pripravnosti za katastrofe u spašavanju i održavanju životâ te očuvanju dobrobiti i dostojanstva, smanjenju humanitarnih potreba, prilagodbi klimatskim promjenama te zaštiti razvojnih postignuća i životnih uvjeta.
- i. Vijeće podsjeća na svoje Zaključke o pitanju vode u vanjskom djelovanju EU-a², poziva na dodatna nastojanja za ostvarivanje cilja održivog razvoja br. 6 i naglašava važnost podupiranja integriranog upravljanja prirodnim resursima te jačanja globalnog djelovanja EU-a za jačanje otpornosti vodoopskrbe, u skladu s Europskom strategijom za otpornost vodoopskrbe³.

² ST 14108/21 Pitanje vode u vanjskom djelovanju EU-a (19. studenoga 2021.).

³ ST 9932/25 Europska strategija za otpornost vodoopskrbe, komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija (4. lipnja 2025.).

- j. Vijeće naglašava važnost socijalne zaštite za sve koja je prilagodljiva šokovima, što je bitno za povećanje otpornosti pogođenog stanovništva. Kad god je to izvedivo, u okviru humanitarne pomoći, uz poštovanje humanitarnih načela, trebale bi se istražiti poveznice s nacionalnim sustavima socijalne zaštite kao sredstvom za jačanje lokalnih kapaciteta i odgovornosti, promicanje koordinacije i postavljanje temelja trajnih rješenja za pogođeno stanovništvo.
- k. Vijeće naglašava da su obrazovanje i cjeloživotno učenje u središtu napora uložениh u otpornost. Podsjeća na važnost obrazovanja za sve, u svim fazama razvoja djece i u svim kriznim kontekstima, te na važnost programa tehničkog i strukovnog obrazovanja i osposobljavanja za poticanje održivog razvoja i iskorjenjivanje ekstremnog siromaštva i gladi.
- l. Vijeće naglašava da su uključive, transparentne i odgovorne institucije bitne za izgradnju dugoročne otpornosti na svim razinama. Partnerske zemlje odgovorne su za vlastiti razvoj i provedbu potrebnih reformi, a EU bi trebao dati prednost dugoročnoj izgradnji kapaciteta, prepoznajući pritom da je jačanje nacionalnog stručnog znanja bitno kako bi se zemljama omogućilo da osmisle i provedu vlastite reforme, među ostalim u financijskom sektoru.
- m. Vijeće podsjeća na svoje zaključke o jačanju potpore globalnoj sigurnosti opskrbe hranom i prehrani u okviru pristupa Tima Europa⁴, u skladu sa sastankom na vrhu o prehrani za rast održanim u Parizu krajem ožujka 2025. Osim toga, Vijeće u skladu s Vizijom EU-a za hranu i poljoprivredu poziva na podupiranje partnerskih zemalja u njihovoj prehrambenoj neovisnosti, otpornosti i održivosti, uz istodobno osiguravanje pristupa sigurnoj, priuštivoj, visokokvalitetnoj i hranjivoj hrani za sve.

⁴ ST 16901/24 Jačanje potpore Tima Europa globalnoj sigurnosti opskrbe hranom i prehrani, zaključci Vijeća (16. prosinca 2024.).

- n. Vijeće podsjeća na svoje zaključke o Strategiji EU-a za globalno zdravlje – Bolje zdravlje za sve u svijetu koji se mijenja⁵ i na svoje zaključke o tematskom izvješću Europskog revizorskog suda br. 18/2024⁶ te je i dalje predano podupiranju otpornih zdravstvenih sustava.
- o. EU ostaje predan promicanju, zaštiti i ostvarivanju svih ljudskih prava, potpunoj i djelotvornoj provedbi Pekinške platforme za djelovanje i Akcijskog programa s Međunarodne konferencije o stanovništvu i razvoju te ishoda konferencija posvećenih njihovom preispitivanju, te je i dalje predan spolnom i reproduktivnom zdravlju i pravima. S obzirom na to, EU ponovno potvrđuje svoju predanost promicanju, zaštiti i ostvarivanju prava svakog pojedinca na potpunu kontrolu nad pitanjima povezanim s vlastitom spolnošću te spolnim i reproduktivnim zdravljem i pravo da o njima odlučuje slobodno i odgovorno, bez diskriminacije, prisile i nasilja. EU dodatno naglašava potrebu za univerzalnim pristupom kvalitetnim, priuštivim i sveobuhvatnim informacijama o spolnom i reproduktivnom zdravlju i obrazovanju o njima, uključujući sveobuhvatan spolni odgoj, te uslugama zdravstvene skrbi.
- p. Podsjećajući na svoje zaključke o tematskom izvješću Europskog revizorskog suda br. 17/2024, Vijeće pohvaljuje aktualne napore uložene u suzbijanje nezakonitih migracija, među ostalim putem sveobuhvatnih i strateških partnerstava u dijalogu sa zemljama podrijetla, tranzita i odredišta. Iako se razvojnom suradnjom već doprinosi rješavanju temeljnih uzroka nezakonitih migracija, vanjsko djelovanje EU-a trebalo bi ih inovativnim pristupima prioritetno otkloniti na usmjeren, dosljedan i sveobuhvatan način, potičući istodobno gospodarske perspektive za održive životne uvjete lokalnih zajednica u regijama podrijetla, i podupirati zemlje domaćine.

⁵ ST 5908/24 Strategija EU-a za globalno zdravlje – Bolje zdravlje za sve u svijetu koji se mijenja, zaključci Vijeća (29. siječnja 2024.).

⁶ ST 9395/25 Tematsko izvješće Europskog revizorskog suda br. 18/2024 naslovljeno „Financijska potpora EU-a za zdravstvene sustave u odabranim partnerskim zemljama – Radi se na ostvarivanju strateških ciljeva, ali na intervencije utječu pitanja u vezi s koordinacijom i održivošću”, zaključci Vijeća (26. svibnja 2025.).

6. Vijeće podsjeća na svoje Zaključke o stavljanju u funkciju humanitarno-razvojnih poveznica⁷ i Zaključke o smanjenju rizika od katastrofa u vanjskom djelovanju EU-a⁸ te naglašava da međunarodni akteri trebaju doprinijeti jačanju otpornosti u području poveznice humanitarne pomoći, razvoja i mira.

PERSPEKTIVE / SLJEDEĆI KORACI

7. Vijeće poziva Komisiju da nastavi uključivati pristup usmjeren na otpornost u postojeću izradu programa u pogledu njezina humanitarnog djelovanja te djelovanja u području stabilizacije, razvoja i izgradnje mira. Za jačanje otpornosti potrebni su trajni i integrirani pristupi koji se temelje na detaljnoj analizi lokalnih konteksta i odnose na temeljne slabosti i sposobnost da se izdrže sve češći i ozbiljniji šokovi.
8. Službena razvojna pomoć, uključujući onu koja se usmjerava preko međunarodnih financijskih institucija, i dalje će imati ključnu ulogu u razvojnoj suradnji. Vijeće naglašava potrebu za mobilizacijom fleksibilnih, strateških i katalitičkih resursa iz širokog raspona dostupnih financijskih izvora, od svih razvojnih aktera i iz privatnog sektora. Prepoznaje potencijal koji stoji iza inovativnih mehanizama financiranja, kao što je mobilizacija privatnih sredstava, te potiče Komisiju da dodatno razmotri te instrumente. Vijeće također naglašava ključnu važnost podupiranja partnerskih zemalja u poboljšanju mobilizacije domaćih prihoda i jačanju institucijskih kapaciteta za dobro upravljanje javnim financijama. Uviđa potrebu za iskorištavanjem postojećih i inovativnih izvora financiranja za potporu najranjivijim zemljama u jačanju otpornosti na posebne šokove, posebno klimatske šokove.

⁷ ST 9383/17 Stavljanje u funkciju humanitarno-razvojnih poveznica, zaključci Vijeća (19. svibnja 2017.).

⁸ ST 14463/22 Smanjenje rizika od katastrofa u vanjskom djelovanju EU-a, zaključci Vijeća (28. studenoga 2022.).

9. Vijeće prepoznaje strategiju Global Gateway kao jednu od glavnih strategija vanjskog djelovanja EU-a, kao i njezin doprinos postizanju održivog razvoja u partnerskim zemljama ulaganjem u održivu, otpornu i visokokvalitetnu infrastrukturu u uzajamno korisnim i ravnopravnim partnerstvima. Poziva na kontinuiranu provedbu strategije Global Gateway u duhu Tima Europa i u skladu s uzajamnim interesima EU-a i njegovih partnerskih zemalja te na temelju investicijskih prioriteta strategije, odnosno digitalizacije, klime i energetike, prometa, zdravlja, obrazovanja i istraživanja. S naglaskom na ključnim lancima vrijednosti i strateškim koridorima, Vijeće ističe važnost povećanja ulaganja u okviru strategije Global Gateway u sklopu pristupa Tima Europa, čime se doprinosi jačanju otpornosti na klimatske promjene, sigurnosti opskrbe hranom i prehrani. Iako se strategija Global Gateway primjenjuje i u nekoliko konteksta s visokim ili ekstremnim razinama nestabilnosti, pri čemu se izazovi specifični za kontekst rješavaju pristupom od 360 stupnjeva, kontinuiranu pozornost treba posvetiti tome da se to odvija na način koji je osjetljiv na sukobe i kao potpora prilagođenijim i fleksibilnijim pristupima koji se osobito bave pitanjem nestabilnosti. Vijeće napominje da uvjeti za sudjelovanje u partnerstvima u okviru strategije Global Gateway možda neće biti prisutni u svim partnerskim zemljama te naglašava potrebu za diferenciranim pristupom EU-a u kontekstima u kojima modeli utemeljeni na ulaganjima možda nisu prikladni ili djelotvorni.
10. Vijeće također prepoznaje da bi u nestabilnim situacijama i situacijama (nakon) sukoba posebnu pozornost trebalo posvetiti podupiranju procesa demokratske tranzicije te gospodarske i socijalne otpornosti, kao i jačanju institucija i zajednica, s naglaskom na održivosti, uključivosti i lokalnoj odgovornosti. Naglašava potrebu za daljnjim poboljšanjem integriranog pristupa EU-a vanjskim sukobima i krizama te za nastavkom sudjelovanja na pragmatičan, ali principijelan način.
11. Vijeće poziva Komisiju da na obostranu korist i dalje surađuje sa zemljama podrijetla i tranzita izgradnjom sveobuhvatnih partnerstava. U tom kontekstu Vijeće poziva Komisiju da razvije održive pristupe većoj usklađenosti razvojne i migracijske politike, u skladu s pravom EU-a i međunarodnim pravom, među ostalim rješavanjem temeljnih uzroka nezakonitih migracija na održiv način.

12. Vijeće poziva Komisiju da u postojeću izradu programa uključi humanitarne, razvojne, stabilizacijske i mirovne pristupe te da, kad god je to moguće, osigura usklađenost i komplementarnost među projektima i s aktivnostima država članica, međunarodnih financijskih institucija, Ujedinjenih naroda i civilnog društva. Također potiče bolju koordinaciju s drugim donatorima i provedbenim partnerima sličnih stavova. Vijeće ponovno ističe da će EU i njegove države članice i dalje oblikovati i koordinirati svoje intervencije na temelju usklađenosti politika radi razvoja.
13. Vijeće naglašava važnost daljnjeg rada na integriranom pristupu nestabilnosti na razini Komisije. Kada je riječ o nestabilnim zemljama, a posebno u politički ograničenim i složenim okruženjima, Vijeće poziva na diferencirani pristup. Potiče države članice da i dalje podupiru blisku suradnju između EU-a, međunarodnih financijskih institucija / multilateralnih razvojnih banaka i Ujedinjenih naroda u nestabilnim okruženjima.
14. Vijeće poziva Komisiju da nastavi poboljšavati rano upozoravanje i sprečavanje, praćenje i analizu rizika sukoba kako bi se doprinijelo izradi programa i djelovanjima koja se ne mogu obuhvatiti izradom programa. Potiče Komisiju, visokog predstavnika i države članice da nastave i poboljšaju razmjenu svojih analiza, preispitivanja i stečenih iskustava te akcijskih planova u okviru pristupa Tima Europa, kako bi se osiguralo zajedničko učenje te brz i dosljedan odgovor EU-a i njegovih država članica.
15. Vijeće potiče daljnje promišljanje o sveobuhvatnoj europskoj ponudi temeljenoj na vrijednostima za e-upravu usmjerenu na čovjeka, kojom se podupiru uzajamna otpornost i digitalna suverenost EU-a i partnerskih zemalja.
16. Vijeće potiče Komisiju, visokog predstavnika i države članice da u svojim komunikacijskim aktivnostima i naporima za podizanje svijesti i dalje ističu potporu EU-a otpornosti te da naglašavaju da je EU stabilan, vjerodostojan i pouzdan partner koji pruža nepokolebljivu potporu. Vijeće potiče stratešku komunikaciju na lokalnim jezicima i kanalima dostupnima lokalnom stanovništvu.
17. Vijeće potiče Komisiju da u promišljanjima o budućnosti vanjskog djelovanja EU-a, bez prejudiciranja pregovora o sljedećem višegodišnjem financijskom okviru(VFO), i dalje bude snažno usmjerena na jačanje otpornosti, unaprjeđenje stabilnosti, poticanje mira, uklanjanje rizika u području zaštite i prevladavanje nestabilnosti u partnerskim zemljama.